

ABSTRAKT

Předmětem mé diplomové práce je právní úprava mezinárodního obchodu s ohroženými druhy volně žijících zvířat a planě rostoucích rostlin. Nadměrný obchod s ohroženými druhy je jedním z hlavních důvodů ubývání biologické rozmanitosti na Zemi. Ztráta biodiverzity je závažným celosvětovým problémem a ohrožuje stabilitu všech ekosystémů na světě. Stává se o to naléhavější skutečností, že rychlost vymírání druhů nebo přinejmenším jejich zařazení na seznamy druhů ohrožených vyhynutím se neustále zvětšuje. Zejména nelegální obchod s ohroženými druhy představuje svým objemem jeden z největších a nejvýnosnějších.

Toto téma jsem zvolila s cílem poukázat na právní prostředky ochrany a způsoby regulace nadměrné exploatace živé přírody. Problematika regulace mezinárodního obchodu je nahlížena z mezinárodní, unijní a české perspektivy. Velký důraz je kladen na popsání a vysvětlení fungování systému mezinárodní regulace obchodu, vzhledem k tomu, že účinné zpomalení fenoménu ubývání biologické rozmanitosti či dokonce její zastavení může být provedeno pouze efektivní mezinárodní spoluprací států. Zbývající úrovně právní úpravy musí být v souladu s tou mezinárodní.

Diplomová práce se skládá z šesti kapitol. První kapitola je zaměřena na zasazení regulace mezinárodního obchodu s ohroženými druhy do kontextu ztráty biodiverzity. Uvádí tento obchod jako jeden z důvodů úbytku biologické rozmanitosti a nabízí některá vědecká i právní řešení tohoto problému. Druhá kapitola popisuje historický vývoj právní regulace obchodu s ohroženými druhy, a to na mezinárodní, unijní i české úrovni. Objasňuje, jak se rozvíjel zájem o ochranu životního prostředí jako celku, tak také uvědomění si potřeby regulace nadměrného obchodu s druhy, které jsou na pokraji vyhynutí.

Třetí kapitola se zabývá mezinárodním systémem ochrany založeným na Úmluvě CITES (*Convention on International Trade in Endangered Species*). Je rozčleněna do pěti podkapitol. První z nich je věnována zkoumání efektivity fungování Úmluvy a aspektů, které správnou funkci Úmluvy zajišťují, popř. brzdí. Další podkapitola vyjmenovává základní principy, na kterých je mezinárodní systém ochrany založen, a ustanovení klíčová pro ochranu ohrožených druhů. Třetí podkapitola vykresluje intitucionální zajištění Úmluvy, tzn. orgány odpovědné za plnění funkcí Úmluvy a rozdělení jejich pravomocí. Následuje přiblížení koncepce strategických plánů vypracovávaných jako dlouhodobé strategie boje proti nadměrnému obchodu. Poslední podkapitola pojednává o režimu dodržování Úmluvy, zejména o nedostacích, které lze stále i po dlouhém období platnosti Úmluvy spatřovat v plnění závazků vyplývajících z jejích ustanovení.

Čtvrtá kapitola popisuje evropský systém regulace obchodu. Srovnává mezinárodní a unijní úpravu z hlediska míry ochrany a přísnosti závazků, které členské státy Evropské unie musí plnit v

souladu s unijní legislativou. Pátá kapitola je věnována českému systému regulace, zejména implementaci mezinárodních i unijních právních předpisů. Zabývá se také aspekty regulace, které každý členský stát musí upravit samostatně, aby došlo k účinnému zajištění ochrany druhů před jejich exploatací mezinárodním obchodem. Poslední kapitola shrnuje závěry, ke kterým diplomová práce došla, a sumarizuje kladné i negativní stránky současné právní úpravy na všech úrovních. Nabízí také možnosti zlepšení právní úpravy.

Klíčová slova: mezinárodní obchod s ohroženými druhy, exemplář CITES, regulace dovozu a vývozu.